

Budjettiosasto
Rakenneyksikkö

Opintotuen tulorajojen korottamisen vaikutus opintorahamenoon

Tässä muistiossa arvioidaan opintotuen tulorajojen 50 prosentin määräaikaisen korotuksen vaikutusta opintorahamenoon. Tulosten perusteella voidaan arvioida, että tulorajojen nosto lisäisi opintorahamenoja noin 23,9 miljoonalla eurolla. Tulorajojen pysyvän korotuksen vaikutukset kumuloituvat niin, että opintorahameno kasvu nousee 23,9 miljoonaan euroon vuodesta noin kaksi vuotta voimaantulon jälkeen.

Arvion keskeiset epävarmuudet liittyvät siihen, miten opintosuoritusten määrä rajoittaa opintotuen määrän kasvua tulovalvonnan höllentyessä, ja siihen miten opintotukilain 7 c §:n mukainen lähtökohtaisuus yhdeksästä vuosittaisesta tukikuukaudesta vaikuttaa tukikuukausien määrän kasvuun. Myös aineistopohjaan ja simulointiin liittyä epävarmuutta kesken vuoden tai lukukauden aloittaneiden tai keskeyttäneiden osalta.

1. Menetelmä ja aineistot

Arvio on tehty ilman ns. dynaamisten vaikutusten huomiointia, eli arviossa ei ole huomioitu sitä, miten opiskelijoiden lisääntynyt työssäkäynti tulorajojen kasvattamisen seurauksena vaikuttaa opintorahamenoon.¹ Arviossa on kuitenkin pyritty huomioimaan käyttäytymisvaikutuksia siltä osin, että tulorajojen korottaminen voi lisätä käytettyjen tukikuukausien määrää.

Arvio on laadittu osin SISU-mikrosimulointimallilla käyttäen vuoden 2018 rekisteriaineistoa ja lainsäädäntöä. SISUn opintotukimoduuli soveltuu kuitenkin vaikutusten arviointiin vain siltä osin kuin opintorahan takaisinperintä vähenee tulorajojen noustessa. Tästä syystä tehdään erillistarkastelu, jossa pyritään arvioimaan sitä, miten opintotukikuukausien määrä kasvaa tulorajojen noustessa.

Arvio perustuu vuoden 2021 opintotuen tulorajojen määräaikaisen 25 prosentin korotuksen (1266/2021) taustalla käytettyyn arviointikehikkoon.

1.1. SISU-mallin opintotukimoduuli

SISU-mallissa vuositulorajojen vaikutus opintotuessa lasketaan yksinkertaistaen seuraavasti.

1. Otetaan annettuna aineistossa havaitut tukikuukaudet.
2. Lasketaan tukikuukausien mukainen opintoraha vuositasolla.
3. Lasketaan tukikuukausien mukainen vuosituloraja ja verrataan tätä havaittuun vuosituloon. Mikäli vuositulo ylittää vuositulorajan enemmän kuin takaisinperinnässä käytettävän alarajan verran, opintotukea peritään takaisin.

¹ Työssäkäynnin kasvu voi vähentää opintorahameno kasvu; esimerkiksi henkilö, joka vuositulorajojen noustessa voisi lisätä tukikuukausien käyttöä, saattaakin lisätä työntekoa niin että hän ei nosta aiempaa enempää opintotukikuukausia.

Ajamalla opintotukimoduuli nykyinsäädännön mukaisilla tulorajoilla ja korotetuilla tulorajoilla², ja ottamalla näiden ajojen erotus takaisin perittävän opintotuen summan suhteen, saadaan arvio siitä, kuinka paljon tulorajojen korottaminen vähentäisi takaisinperintää eli lisäisi opintotukimenoja niiden opiskelijoiden keskuudessa, jotka nykyisellään joutuvat palauttamaan opintotukea.³

Opintotukimoduulin keskeinen puute opintotuen tulorajojen nostamisen vaikutuksia arvioitaessa on kohta 1. Henkilö, joka on nostanut tietyn määrän kuukausia opintotukea ja jonka vuositulot ovat juuri tätä vastaavan vuositulorajan alla, ei SISUssa nosta enempää tukikuukausia vaikka tulorajoja nostettaisiin niin, että tämä tulisi hänelle mahdolliseksi. Tätä voidaan pitää epärealistisena. Toisaalta ei voida myöskään olettaa, että tulovalvonta olisi ainoa opintotukikuukausien määrää rajoittava tekijä. Tätä opintotukikuukausien määrän kasvua pyritään haarukoimaan erillistarkastelussa.

Vuoden 2018 aineistoilla ja ko. vuoden lainsäädännön puitteissa opintotukimoduulin simulaatioissa opintotukea peritään takaisin 32 miljoonaa euroa.⁴ [Kelan tiedotteen](#) mukaan vuoden 2018 tulovalvonnan päätösehdotusten summa takaisinperinnän osalta oli 37,3 miljoonaa euroa, ja Kelasta saadun tiedon mukaan luopumisten jälkeen perittävää jäi 30,4 miljoonaa euroa. Toisaalta vuonna 2018 maksettuja opintotukia palautettiin vapaaehtoisesti vuoden 2018 jälkeen noin 10 miljoonaa euroa.⁵ Toteutunut takaisinperintä vastaa siis opintotukimoduulin simuloitua takaisinperintää kohtalaisesti.

1.2. Opintotukikuukausien määrän kasvun arviointi

Opintotukikuukausien määrän kasvua arvioidaan yksinkertaistaen seuraavasti. Silmukoidaan seuraava kuukausille $X = 1,2,3,4,5$.⁶

Otetaan se joukko opiskelijoita, jotka ovat nostaneet joko keskiasteen tai korkea-asteen opintorahaa vähintään yhden, mutta enintään $(12-X)$ kuukautta. Tästä joukosta valitaan opiskelijat, joille i) syntyisi takaisinperittävää nykyinsäädännön puitteissa, mikäli he nostaisivat opintotukea yhden kuukauden enemmän, ja joille ii) ei synny takaisinperittävää korotettujen tulorajojen puitteissa, mikäli he nostaisivat

² Tässä korotetaan 50 prosentilla kolmea parametria: opiskelijan tulojen rajaa tukikuukausina (696 € v. 2021), opiskelijan tulojen rajaa muina kuin tukikuukausina (2078 €), sekä takaisinperinnän alarajaa (232 €).

³ Tässä muistiossa ilmaisu takaisinperintä sisältää sekä opintorahan vapaaehtoiset palautukset että varsinaisen takaisinperinnän, ellei toisin mainita.

⁴ Tässä ja muualla tässä muistiossa esitettävissä laskelmissa simuloinnin pohja-aineistoa on muokattu. Simuloinnin rekisteriaineiston taustalla olevassa aineistossa on tieto henkilölle maksetuista opintotukikuukausista (optukk-muuttuja). Simulointia varten Tilastokeskuksessa on tämän (ja joidenkin muiden muuttujien, kuten koulutusastekohtaisten maksettujen opintorahojen) perusteella johdettu toisen asteen ja korkea-asteen tukikuukausia kuvaavat muuttujat. Mikrosimulointimallin pohja-aineistossa näiden johdettujen muuttujien summa ei aina vastaa optukk-muuttujaa. Tässä tehtäviin simulointeihin johdettujen muuttujien summa on laitettu vastaamaan optukk-muuttujaa. Jos tätä korjausta ei tehtäisi, opintotukimoduulin simulaatioissa opintotukea perittäisiin takaisin vain 23 miljoonaa euroa. Korjaus tehdään siis, jotta simulointi vastaisi toteumaa takaisinperinnän osalta paremmin.

⁵ Kelan tietojen perusteella vuonna 2018 maksetuista opintotukista kertyi vapaaehtoisia palautuksia noin 20 miljoonaa euroa, ja Kelasta saadun tiedon mukaan noin puolet näistä palautuksista tehtiin vuonna 2018 ja puolet seuraavana vuonna. On syytä huomioida, että opintotukien vapaaehtoiset palautukset eivät aina välttämättä liity vuositulovalvontaan, vaan taustalla voi olla myös tarve alentaa korkeakouluopintojen edistymisen seurannassa huomioon otettavien tukikuukausien määrää tai säästää korkeakouluopintojen tukikuukausia. Mikrosimuloinnin taustalla olevan aineiston opintotukikuukausi-muuttujassa ei huomioida aineistovuoden jälkeen palautettuja opintotukia, jolloin simuloitu takaisinperintä voidaan tulkita sinä määränä opintotukikuukausia, joka joko palautetaan seuraavana vuonna tai menee takaisinperintään.

⁶ Silmukointi tehdään viiteen saakka, koska se määrä opintotukikuukausia, johon henkilö on oikeutettu tulovalvonnan puolesta, voi kasvaa uudistuksessa enintään viidellä.

opintotukea X kuukautta enemmän. Tämä on se joukko, joka ei voi nostaa lisää opintotukea nykyisen lainsäädännön puitteissa, mutta voi nostaa sitä X kuukautta lisää korotettujen tulo rajojen puitteissa. Kutsutaan tätä joukoksi AX.

Voidaan todeta, että esimerkiksi $A3 \in A2 \in A1$, eli opiskelija joka voisi nostaa kolme kuukautta lisää opintotukea tulo rajojen korotuksen myötä, voisi aina nostaa myös yhden kuukauden lisää, mutta ei päinvastoin. Opintotukea maksetaan lisää kolme kuukautta henkilöille, jotka ovat joukossa A3, kaksi kuukautta lisää henkilöille jotka ovat joukossa A2 mutta eivät joukossa A3, ja yksi kuukausi lisää henkilöille, jotka ovat joukossa A1 mutta eivät joukossa A2. Joukoista kuitenkin rajataan pois henkilöt, jotka ovat nostaneet opintotukea vain syyslukukautena ja vähintään $4-X+1$ kuukautta, ja henkilöt jotka ovat nostaneet opintotukea vain kevätlukukautena ja vähintään $5-X+1$ kuukautta. Tässä oletetaan esimerkiksi, että henkilö joka on nostanut opintotukea vain tammi-helmi-maaliskuuhuu, ei voi lisätä tukikuukausiaan kahdella. Tämä raja us pyrkii huomioimaan kesken vuoden aloittamiset ja valmistumiset.⁷

Näin saatava arvio on sikäli yliarvio, että tulovalvonta ei ole välttämättä ainoa sitova rajoite tukikuukausien lisäämiselle joukossa B. Tässä joukossa voi olla henkilöitä, jotka eivät ole suorittaneet riittävästi opintopisteitä lisätäkseen tukikuukausia, vaikka tulovalvonta kevenisikin. Tätä rajoitetta käsitellään osiossa 2.3.

Tukikuukausien määrän kasvua arvioitaessa ei ole myöskään huomioitu korkea-asteen opintotuen enimmäistukiaikoja, jotka voivat rajoittaa tukikuukausien määrän kasvua, lyhyemmällä tai pidemmällä aikavälillä riippuen henkilön tilanteesta.

Toisaalta arvio on siltä osin aliarvio, että siinä ei ole huomioitu sitä, että opintotuen piiriin voi tulla uusia opiskelijoita (ks. tarkastelu rajataan vähintään 1 tukikuukauden opintotukea nostaneisiin). Tätä ryhmää arvioidaan osiossa 2.2.2.

Tukikuukausien määrän kasvuun voi vaikuttaa myös 9 kuukauden oletusarvoisuus vuotuisissa korkeakoulutettujen opintotuen tukikuukausissa. Opintotukilain 7 c § mukaan opintotuki myönnetään Suomessa korkeakoulututkintoa varten yhdeksäksi kuukaudeksi lukuvuodessa⁸, mutta opintotuki voidaan hakemuksesta myöntää myös tätä pidemmäksi ajaksi, jos opiskelija osoittaa harjoittavansa opintoja lukuvuoden aikana sitä pidemmän ajan. Näin ollen siltä osin kuin tulovalvonnan mahdollistamat opintotukikuukaudet kasvavat yli yhdeksän kuukauden, opiskelijan tulee hakea yhdeksän kuukauden ylittäviä opintotukikuukausia erikseen ja ilmoittaa Kelalle tekevänsä myös kesäopintoja.

2. Tulokset

2.1. Takaisinperinnän väheneminen

Osion 1.1 mukaisessa tarkastelussa takaisinperintä vähenee 22,7 miljoonaa euroa. Tästä 20,1 miljoonaa euroa kohdistuu korkea-asteen opiskelijoihin ja 2,7 miljoonaa euroa toisen asteen opiskelijoihin.

⁷ Opintojen aloittaminen tai päättäminen kesken vuoden huomioidaan karkealla tavalla opintotukimoduulissa, jossa maksettava opintoraha ja sen tulovalvonta lasketaan korkeakouluopiskelijoille erikseen vain kevätlukukaudella, vain syyslukukaudella, ja molempina lukukausina opintotukea nostaneille.

⁸ Toisella asteella kymmeneksi kuukaudeksi, mutta koska aineistotarkasteluiden perusteella vaikutukset kohdistuvat valtaosin korkea-asteen opiskelijoihin, tässä ja muualla tekstissä esimerkit viittaavat tyypillisesti korkea-asteen opiskelijoihin.

Simuloidusta takaisinperinnän muutoksesta noin 97 % kohdistuu henkilöihin, jotka ovat nostaneet tukea sekä kevät- että syyslukukaudella. Summasta 35 % kohdistuu henkilöihin, jotka ovat nostaneet opintotukea tasan 9 kuukautta, 22 % henkilöihin, jotka ovat nostaneet tukea yli 9 kuukautta, 34 % henkilöihin jotka ovat nostaneet tukea 6–8 kuukautta, ja 9 % henkilöihin, jotka ovat nostaneet tukea 1–5 kuukautta.

Takaisinperintä vähenee simulaatioissa noin 33 200 henkilöllä. Simulaatioissa noin 34 700 henkilöllä on takaisinperittävä pohjauralla.⁹ Tulorajojen nosto siis vähentää takaisinperintää valtaosalla niistä, joilla opintotukea on takaisinperinnässä. Tulorajojen nosto ei vähennä takaisinperintää sellaisilla henkilöillä, joiden oma tulo on niin korkea, että se ylittää paitsi nykyiset, myös korotetut vuositulorajat.

2.2. Menojen kasvu tukikuukausien määrän kasvaessa

2.2.1. Nykyiset saajat

Osion 1.2 mukaisessa tarkastelussa uusien tukikuukausien myötä maksettujen opintorahojen määrä lisääntyy 11,5 miljoonaa euroa. Tästä summasta 10,1 miljoonaa euroa kohdistuu korkea-asteen opiskelijoihin ja 1,4 miljoonaa euroa toisen asteen opiskelijoihin.

Jos simulointeihin asetetaan opintotukilain 7 c §:n valossa rajaus, että kenenkään tukikuukaudet eivät kasva niin, että ne ylittävät 9 tukikuukautta, opintorahamenon kasvu alenee 4,1 miljoonaan euroon.¹⁰ Koska 9 kuukautta on niin voimakas ns. *default*-vaihtoehto järjestelmässä ja tulorajojen kasvu aiheuttaa kannustimen lisätä kesätöiden tekemistä, tässä oletetaan että opiskelijat eivät nosta lisää opintotukikuukausia kesäajalta ja opintorahamenon kasvu on 4,1 miljoonaa euroa.

Nykyisten saajien keskuudessa tukikuukausien määrä kasvaa noin 8 200 henkilöllä, 9 kuukauden korjauksen jälkeen. Osa näistä on henkilöitä, joilla myös takaisinperintä vähenee.

2.2.2. Uudet saajat

Opintotukikuukausien määrän kasvu arvioitiin yllä niiden opiskelijoiden joukossa, jotka nostavat opintotukea. Opintotuen tulorajojen korottaminen voi lisätä myös sellaisten opiskelijoiden opintotuen käyttöä, jotka eivät nykyisellään nosta opintotukea lainkaan.

Tämän ryhmän kokoa arvioidaan EDUC_OPISK ja FOLK_TULO-aineistojen avulla seuraavasti. Kohderyhmä on vuoden 2018 aineistossa joukko, jotka

1. ovat olleet läsnäolevia opiskelijoita joko kevät- tai syyslukukaudella, ja
2. eivät ole saaneet opintorahaa, ja
3. eivät ole saaneet työttömyysturvaetuuksia,¹¹ ja

⁹ Tämä on hieman pienempi luku kuin Kelasta saatu toteumatieto, jonka mukaan vuoden 2018 opintotukia perittiin takaisin 37 400 henkilöltä.

¹⁰ Laskelmassa jossa tukikuukausien kasvu rajataan enintään 9 kuukauteen, tukikuukaudet kasvavat 40 prosentilla suhteessa laskelmaan, jossa tukikuukausien kasvua ei rajata.

¹¹ Tämä kriteeri pyrkii rajaamaan tarkastelusta henkilöt, jotka rahoittavat opintojaan aikuiskoulutustuella (joka sisältyy FOLK_TULO-aineistossa tyotur-muuttajaan) tai omaehtoisella opiskelulla työttömyysetuudella. Opiskelijat eivät pysty nostamaan näitä etuuksia päällekkäin opintotuen kanssa.

4. joiden palkkatulo on tulohaarukassa 23 555–29 444 euroa.¹²

Lisäksi korkeakouluopiskelijoiden kohdalle asetetaan lisäehto 5., että henkilöt ovat suorittaneet vähintään 20 opintopistettä joko kalenterivuoden 2018 kevät- tai syyslukukaudella.¹³ Toisen asteen opiskelijoiden osalta opintojen etenemistä seurataan eri tavalla, eikä heidän opintopisteitään ole aineistossa. Toisen asteen opiskelijoiden osalta arvio laaditaan niin, että otetaan se joukko, joka täyttää ehdot 1–4 yllä sekä lisäehdon siitä, että henkilö ei ole oppisopimuskoulutuksessa¹⁴, ja skaalataan tätä alaspäin kertoimella, joka saadaan kun jaetaan ehdot 1-5 täyttävien korkeakouluopiskelijoiden määrä ehdot 1-4 täyttävien korkeakouluopiskelijoiden määrällä. Tässä siis oletetaan, että toisen asteen opiskelijoiden opintojen etenemisen seuranta, jota aineiston perusteella ei voida arvioida, on yhtä sitova rajoite kuin korkea-asteen opiskelijoiden etenemisen seuranta.

Tämän joukon koko on noin 7 300 henkilöä, josta 4 500 on korkea-asteen opiskelijoita. Tämä joukko olisi oikeutettu keskimäärin 2,9 lisäkuukauteen opintotukea. Kohderyhmän tyypillisen opintorahan ollessa 253,69 euroa kuussa, tämä tarkoittaa menona noin 5,4 miljoonaa euroa.

2.3. Opintojen edistymisen seurannan huomiointi¹⁵

Rekisteriaineistosta voidaan johtaa karkea arvio, että vuoden aikana suoritettujen opintopisteet sallisivat opintotukikuukausien määrän kasvattamisen vähintään yhdellä noin 70 prosentilla opiskelijoista.¹⁶ Näin ollen noin 30 % opiskelijoista olisi sellaisia, että tulorajan nostaminen ei sallisi opintotukikuukausien määrän kasvua ilman opintopistesuoritusten lisäystä.

Opintojen edistymisen seurannan rajoite sitoo sekä takaisinperintää että uusia tukikuukausia.¹⁷

Takaisinperinnän osalta asia voidaan tulkita niin, että mikäli tukia ei perittäisi takaisin tulorajojen nostosta seuraavan keventyneen tulovalvonnan vuoksi, tuen maksatus voitaisiin joissakin tapauksissa katkaista opintojen liian vähäisen edistymisen vuoksi. Tämä rajoite voidaan huomioida yksinkertaisella skaalauksella, minkä jälkeen arvio tulorajojen korottamisen vaikutuksesta takaisinperintään ja uusista tukikuukausista syntyvään menoon olisi $22,7 \cdot 0,7 + 3,4 \cdot 0,7 = 15,9 + 2,4 = 18,2$ milj. €.

¹² 23 554 euroa on yhden tukikuukauden vuosituloraja nykyisillä tulorajoilla, ja 29 444 on yhden tukikuukauden vuosituloraja 25 prosentilla korotetuilla tulorajoilla. Tulorajojen 20 prosentin vaikutuksia arvioitaessa ylempi tuloraja lasketaan luonnollisesti 20 prosentin korotuksella.

¹³ Tämä tieto on saatavilla vain korkeakouluopiskelijoiden kohdalla.

¹⁴ Tässä oletetaan, että oppisopimuskoulutuksessa oleva toisen asteen opiskelija joka ei ole saanut opintorahaa, on saanut oppisopimuskoulutuksesta palkkaa, eikä näin ollen voi saada opintorahaa vaikka tulovalvonta kevenisi.

¹⁵ Tämä osio käsittelee opintojen edistymisen seurannaa korkeakouluopinnoissa. Rajaus korkea-asteen opiskelijoihin on tässä yhteydessä perusteltu siitä näkökulmasta, että korkeakouluopiskelijat muodostavat lähes 90 % osioiden 2.1 ja 2.2 fiskaalisista vaikutuksista. Opintotukioikeuteen liittyy opintojen edistymisen seuranta myös toisella asteella, mutta tämä on toimeenpantu hieman eri tavalla kuin korkea-asteella.

¹⁶ Valtioneuvoston asetus opintotuesta (869/2017) 3 § 2 mom. täsmentää opintotukilain opintojen edistymisen seurannaa seuraavasti: "Vuosittain suoritettavassa opintojen edistymisen seurannassa opintojen katsotaan edistyneen riittävästi, jos opintosuorituksia on seurantalukuvuoden ajalta vähintään 20 opintopistettä (vähimmäissuoritusvaatimus) ja tukikuukautta kohden keskimäärin vähintään 5 opintopistettä joko seurantalukuvuoden ajalta tai koko opiskeluajalta seurantalukuvuoden päättymiseen asti." Tekstissä esitetyssä tarkastelussa on tarkasteltu laskennallisen yksinkertaisuuden vuoksi vain yhtä lukuvuotta, eikä siinä ole pyritty arvioimaan sitä, kuinka suurella osalla mainitusta 30 prosentista tukikuukausien määrä voisi nousta, jos myös aiemmat opinnot huomioitaisiin.

¹⁷ Mutta ei laskelmassa uusia saajia, koska opintojen edistyminen huomioitiin jo kohderyhmän määrittelyssä osiossa 2.2.

Opintojen edistymisen seurannan vaikutukset siihen, miten opintotuen tulorajojen korotus vaikuttaa opintorahamenoön, ovat haastavia arvioida. Opintojen edistymisen seurantaan liittyy kaksi huomionarvoista seikkaa. Ensinnäkin liian hidas eteneminen opinnoissa ei johda opintotuen takaisinperintään kuin poikkeustapauksissa, tavanomaisissa tapauksissa seuraus on tuen maksatuksen katkaiseminen. Toiseksi Kelasta saatujen tietojen mukaan merkittävä osa opiskelijoista, joiden opinnot eivät ole edistyneet riittävää tahtia, pystyy esittämään opintotukilain 5 b §:n 3 momentin mukaisen hyväksyttävän syyn ja näin ollen välttymään tuen maksatuksen katkaisemiselta. Voidaan kuitenkin pitää todennäköisenä, että tästä huolimatta opintojen edistymisen seurannalla on jonkinlaisia ohjausvaikutuksia ja vaikutus siihen, kuinka monta kuukautta tukea opiskelijat nostavat.

2.4. Simuloidun takaisinperinnän jaottelu vapaaehtoiisiin palautuksiin ja varsinaiseen takaisinperintään

Tässä muistiossa takaisinperintä on tähän mennessä viitannut sekä vapaaehtoiisiin palautuksiin että varsinaiseen takaisinperintään. Tämä johtuu siitä, että SISU-mallin simulaatioissa erottelua näiden kahden välillä ei tehdä, ja kaikkien liikaa maksettujen opintotukien oletetaan menevän takaisinperintään. Sillä, kuinka suuri osuus tulorajojen korottamisen myötä simuloidusta takaisinperinnän vähenemästä kohdistuu toisaalta vapaaehtoisten palautusten vähenemään ja toisaalta varsinaisen takaisinperinnän vähenemään, on merkitystä niin fiskaalisen vaikutuksen suuruudelle (koska vapaaehtoisista palautuksista ei makseta korkoa) että sen kohdentumisille eri vuosille.

Jos osa simuloidusta takaisinperinnästä on vapaaehtoisia palautuksia, takaisinperinnän vähenemä on vähemmän kuin osiossa 2.3 arvioitu 15,9 miljoonaa, koska tähän summaan on laskettu täysimääräisesti varsinaiseen takaisinperintään liittyvä korko. Jos neljäsosa simuloidusta takaisinperinnästä maksettaisiin vapaaehtoisina palautuksina¹⁸, takaisinperinnän vähenemä olisi $0,75 \cdot 15,9 + 0,25 \cdot 15,9 \cdot (1/(1+0,075)) = 11,9 + 3,7 = 15,6$ milj. €, ja kokonaisuutena staattinen fiskaalinen vaikutus $15,6 + 2,4 + 5,4 = 23,4$ milj. €.

2.5. Yhteenveto

Edellä esitetyillä aineistoilla ja menetelmillä arvioidaan, että opintotuen tulorajojen korottaminen 50 prosentilla nostaisi opintotukimenoja yhteensä noin 23,9 miljoonalla eurolla. Pysyvän, vuonna 2023 voimaan tulevan korotuksen vaikutukset olisivat 8,3 milj. € v. 2023, 12,0 milj. € v. 2024, ja 23,9 milj. € vuodesta 2025 eteenpäin.

Tulorajojen korottaminen voi periaatteessa, myös ilman opiskelijoiden palkkatulojen kasvua, vaikuttaa yleisen asumistuen menoihin opiskelijoiden saadessa lisää opintorahaa, joka asumistuessa huomioitavaa tuloa. Opintorahan kuukausikohtainen määrä jää kuitenkin selvästi yleisen asumistuen huomattavan muutoksen rajan alapuolelle (tulojen kasvu)¹⁹. Staattisessa tarkastelussa opintotuen tulorajojen korottamisen vaikutus yleisen asumistuen menoihin on siis todennäköisesti enimmilläänkin vähäinen.

¹⁸ Kelasta saatujen tietojen mukaan tukivuoden jälkeen vapaaehtoisesti palautettujen tukien suhde tukivuoden jälkeen vapaaehtoisesti palautettujen tukien ja takaisinperintään menneiden tukien summaan on 0,25. Vuonna 2018 tukia palautettiin vapaaehtoisesti 20,2 miljoonaa euroa, ja tästä arviolta noin puolet palautettiin tukivuonna ja puolet tukivuoden jälkeisenä vuonna. Uudelleen käsittelyn ja muutoksenhaun jälkeen opintotukia meni takaisinperintään 30,4 miljoonaa euroa.

¹⁹ Laki yleisestä asumistuesta, 27 § 2 mom. 1. kohta.